

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 „
Helyben hához hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hőtől és
ünnepek utáni napok kivételével.

Beszereklőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A beszerkesztőség kéziratok visszaadására
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Hieronymi Károly meghalt.

A magyar kormány nestora, Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter tegnap délután meghalt. Leányát két nap előtt temették s az ősz apa követte a sirba leányát.

Az elhunyt miniszter egyike volt a kormány legértékesebb tagjainak. Képzett, munkás, szorgalmas férfi volt. Jellemző, hogy nálunk, a hol ugyszólván kizárólag a jogi képzettség kvalifikál a politikai pályára, Hieronymi mérnöki oklevéllel a kezében s ritka szorgalmával és munkabíráásával jutott fel a legmagasabb polcig, a miniszterségre.

Három ízben is volt felelős tanácsadója királyának. Először az első Wekerle-kabinetben a belügyminiszteri tárcát vállalta. Ez a vállalkozása az egyházpolitikai harcok, az egyházpolitikai javaslatok életbeléptetési idejére esik s akkori szereplése, tulságosan exponált liberális magatartása nem tartozik politikai pályája fénypontjai közé. Ő mondotta azt, hogy az állami anyakönyvvezetés az országnak alig fog négyszázezer koronájába kerülni s az élet oly alaposan rácsáfolt erre a jóslatra, hogy az oicsónak híresztelt állami anyakönyvvezetés évenként több milliójába kerül az államnak.

Tisza István miniszteriumában jutott igazi szakmájához Hieronymi: a kereskedelmi tárcához. Sokkal rövidebb ideig élt ez a minisztérium, hogysen Hieronyminak jelentősebb alkotásokra alkalma nyílt volna. Mindazáltal egy nevezetes esemény fűződik e miniszterségéhez: a vasutas sztrájk és annak erős kézzel való le-törése.

A szabadelvűpárt bukása után egy időre visszavonult a politikai élettől; a munkapárt uralomrajutásához fűződik harmadik minisztersége. Ő volt az első képviselő, a kit munkapárti programmal Iglón megválasztottak. Ismét a kereskedelmi tárcát vállalta, sok munkakedvvel és ambícióval, azonban tervei kivételében megakadályozta a halál.

Munkásságának javarésze államtitkársága idejére esik. Ekkor kifejtett tevékenysége valóban megörökítette nevét Magyarország közgazdaságának történetében. Az Alföld ármentesítése, a Körözsök és a Maros szabályozása, vasuti tarifapolitikánk reformja és még számos fontos

közgazdasági alkotás, mind az ő nevéhez fűződnek.

Ősz hajjal és fiatalos lelkesedéssel dolgozott mindaddig, míg a betegség ághoz nem szegezte, melyből nem is kelt föl többé.

Nem távozik az élők sorából nyomtalanul: műszaki és közgazdasági alkotásai túlélik s egyházpolitikai reformjától eltekintve, emlékezete mint munkás, derék polgáré, hazája javára dolgozó férfiúé élni og koporsóján túl is.

Az elhunyt államférti életrajzi adatai a következők:

Hieronymi Károly 1836 október 1-én Budán született. Gimnáziumi tanulmányait Pozsonyban, Nagyszombatban és Budapesten végezte. A műgyetemről kikerülve, 1856-ban építészeti növendék lett Buda városánál, ez állástól csakhamar megvált és mint tagosító mérnök működött Máramarosmegyében 1861 ig.

1867-ben gróf Mikó Imre közlekedésügyi miniszter mellé elnöki titkárrá nevezetett ki. 1868-ban osztálytanácsos, 1872-ben miniszteri tanácsos lett, ugyanez évben megbízott az államtitkári teendőkkel. 1874 október 20-án államtitkári helyettesé nevezetett ki.

Hosszabb időt töltött Franciaországban a közlekedési ügyek tanulmányozása céljából, s a hazatérte után a közlekedési minisztérium újjászervezése tárgyában készített dolgozatát Ordódy miniszter 1880-ban magáévé tette és életbe léptette.

Ezen organizáció a műszaki szolgálatok teljesen elválasztotta és függetlenné tette az adminisztratív szolgálattól. Nagyhatású munkásságot fejtett ki hazai folyóink rendezése és ármentesítése körül. Az ő alkotása azon nagyszabású vízvédelmi szervezet, mely az alföldnek nagy és leggazdagabb részét az árviztől megmentette. E mellett kiterjesztette figyelmét a Körözsök és a Maros szabályozására is. Nem kevesebb gondot fordított a Duna szabályozására. Működésének sulypontja mégis a vasuti politikában volt.

Az osztrák államvasutal kötött egység érvényre juttatta az ő közlekedési politikáját az ország nyugati irányában is. Tizenöt évi állami szolgálat után megvált állásától s az osztrák magyar államvasut újjászervezése után e társulat Budapesten felállított külön igazgatóságának elnöke és vezérigazgatója lett s ekkor a Lipót renddel tüntették ki.

1897-ben az osztrák-magyar államvasutak magyar vonalai a magyar államvasutak tulaj-

donába és kezelésébe mentek át s ez időtől fogva a képviselőházban, melynek 1875 óta tagja, a pénzügyi bizottságban élénk tevékenységet fejtett ki. Egyike azon szónokoknak, akiket a ház minden pártja a legéberebb figyelemmel szokott meghallgatni.

1875-ben a zombolyai kerület képviselővé választotta. E kerületet 18 évig képviselte.

1882-ben megvált az államtitkári állástól és az osztrák magyar államvasutak magyarországi vonalainak igazgatósági elnöke lett.

Gajzágó Salamon nyugalomba vonulása után az állami főszámszék elnökévé nevezetett ki, amely állásától csakhamar megvált, midőn a Wekerle kabinet alakulásakor a belügyi tárca átvételére kéretett föl. E minőségében az egyházpolitikai törvényjavaslatoknak az állami anyakönyvekre vonatkozó részét ő dolgoztatta ki.

A Wekerle-kabinettel ő is lemondott tárcájáról, mire a valóságos belső titkos tanácsosi címet kapta.

Midőn 1895-ben a Magyar agrár- és járadékbank létesült, ő lett elnöke, ettől az állásától azonban 1901-ben az összejáratatlansági törvény intézkedései következtében megvált.

Az 1882-96. országgyűlésen előbb a zombolyai, majd minisztersége alatt a kolozsi kerületet képviselte, 1896-ban Arad városát hódította el, míg 1901-ben Szatmár város és a csacai kerület mandátumait nyervén el, a szatmárit tartotta meg.

1903 november 3-ikán a Tisza-kormány kereskedelemügyi minisztere lett.

Minisztersége alatt 1904 április 16-án tört ki a vasuti sztrájk. Az ő javaslata alapján rendeztetett a vasuti alkalmazottak fizetése.

Tavaly januárban Khuen-Héderváry kabinetjében ismét a kereskedelmi tárcát vállalta el s ő volt a munkapártból az első, aki mandátumot kapott, februárban ugyanis időközi választáson az iglói kerület képviselője lett. Az általános választásnál két mandátumot kapott, ekkor az iglóirol lemondott s a pozsonyit tartotta meg. Mint kereskedelmi miniszter rendezte a postások fizetését és sokat polgozott a budapesti pályaudvarok végleges rendezésének tervein.

A halál.

A kereskedelmi miniszter állapota tegnap délelőtt általános érdeklődést keltett a képviselőházban. Nyugalanságot azonban egyáltalán nem idézett elő, mert a miniszter kezelő orvosai megnyugtatólag nyilatkoztak a betegről. Délután a mi-

Április 8-án nyílt meg
Kálmán és Kálmán

Erdélyi Borozója

Egész éjjel francia és magyar konyha.

Kitűnő erdélyi

Nagy Sándor-utca 4. szám.

Szolid és előzékeny kiszolgálás.

Fővárosi mintára,
pazar eleganciával
berendezve! ■ ■

Nagy Sándor-utca 4. szám.

niszter 3 óra után annyira rosszul lett, hogy a kerületi plébánost hívták el a halotti szentségek feladása végett. A plébános funkciójának felét végezhette el, amikor a miniszter feje lehanyatlott s hirtelen beállott a haláltusa. A miniszter kezelő orvosai Neuffer bécsi egyetemi tanár és Korányi Frigyes a halál okául szívszélhűdést állapítottak meg.

A halál híre nagy gyorsasággal terjedt el az egész országban. A munkapárt a halálhír vétele után azonnal rendkívüli ülésre jött egybe. Perczel Dezső elnöke alatt az ülésen az elhunyt érdemeit méltatták és alhatározták, hogy koszorút helyeznek a ravatalra.

Fél 8 órakor Khuen miniszterelnök megjelent a munkapárti Klubban, ahova a gyászszert Hazai miniszter hozta meg. A kormány tagjai megérkezése után rövid értekezlet volt, melyen a miniszter eltemetésének módjátára vonatkozólag határozatot hoztak, hogy a minisztert országos költségen temetik el. A részletek dolgában Serényi Bélát bízták meg.

A temetés szombat délután a Nemzeti Múzeum előcsarnokából lesz. Balogh Jenő kultuszminiszteri államtitkár még ma este tanácskozott Szalai miniszteri tanácsossal, a Nemzeti Múzeum igazgatójával.

A nemzeti munkapárt nevében Tisza István gróf fogja elbucsztatni a halottat.

A képviselőház holnapi ülésén Berzeviczi Albert elnök togja elparantálni az elhunyt minisztert, akinek érdemeit jegyzőkönyvileg fogják megörökíteni. A temetésen a Ház és a pártok küldöttségileg fogják képviseltetni magukat.

A halál hírről Nagyváradon első ízben mi adtunk hírt különkiadásunk nyomán.

Khuen a királynál. Tegnap délelőtt fél tizenkét órakor jelentkezett a királyi várban Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök audienciára. A király, aki szokása szerint korán kelt és misét hallgatott, kegyesen fogadta a magyar kormányelnököt. Ertesülésünk szerint Khuen-Héderváry gróf jelentést tett a királynak az osztrák kormányval folytatott tárgyalásokról, azoknak lefolyásáról és eredményéről. Arról, hogy a király előzetes szankciót adott-e a véderőreform és a katonai perrendtartásra vonatkozó törvényjavaslat benyújtására, egyelőre pozitív hír nincs, de biztosra vehető, hogy Khuen ezt a szankciót is megkapja.

Vasárnapi szabadság a katonáknak. A belga hadügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amelyvel a katonáknak szombat estétől vasárnap estig szabadságot ad, elutazhatnak helyőrségeikről haza, de visszatérve, tartoznak irással igazolni, hogy szüleiknél voltak látogatásban. Egyidejűleg átírt a hadügyminiszter a vasuti miniszterhez, hogy adjon féláru jegyet a szüleikhez utazó katonáknak.

Az élesdi petíció. Eleden lázasan folytak a tanúhallgatások. A tegnapi nap folyamán 11 tanút hallgattak ki, akiknek vallomása igazodó volt, illetőleg azokból általánosságban nem lehet megállapítani egyik félre sem a kedvező, vagy kedvezőtlen jelentőséget. A vizsgálat igen izgalmas életet szült Eleden, ahol most a járásból nagy tömegekben vonulnak be a beidéztet tanúk. A vizsgálat idejét huzni fogja az, hogy az ellenpárt kontra tanút is ki fogják hallgatni és így alig lesz választó a kerületből, akit ki ne hallgatnának. *Farkasházi* állandóan Eleden tartózkodik. *Farkasházi Zathureczky* azon állítólagos ígéreteivel szemben, hogy legelőt és fát fog adni a szavazóknak, kijelentette, hogy csupán annyit ígért, hogy Eleden ügyvédi irodát fog nyitni, ahol a nép ügyesbajos dolgait fogja intézni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 3.

Kabos Ferenc alelnök fél 11 órakor megnyitja az ülést.

Napirenden:

a földmivelésügyi tárca

költségvetése.

Pirkner János: Gazdasági életünk főszülya az állattenyésztésben van. A gabona fejlesztés nem fontos, főleg a kiviteli kereskedelem szempontjából, míg állattenyésztésünk évről-évre jelentékenyen gyarapodik. Ausztriának 47 millió passzívja van az állattenyésztésben. A miniszter helyes érzéssel észrevette, hogy az állattenyésztés az a gazdasági ág, melylyel az ország jövedelmét legeredményesebben lehet növelni. Az a 7 millió azonban, amelyet a miniszter az állattenyésztésnek szánt, nem elegendő. A kültöldi példák igazolják, hogy e téren nem szabad takarékoskodni. Reflektál Pop Cs. István beszédjének arra a részére, mely azt igyekszik bizonyítani, hogy a földmivelésügyi miniszternek az állattenyésztést és földmivelést fejlesztő és a legeelőügyet elhanyagoló rendelkezései a nemzetiségek ellen irányulnak. Ennek az állításnak cáfolata az, hogy a miniszter különös figyelmet fordít a nemzetiségek gazdasági érdekeire, ami abból is kiténik, hogy az a sok millió, melyet a kormány a tejjáadásokra áldozott, nagyrészt a nemzetiségi vidékekre jutott. A hegyvidék gazdasági támogatását elsőrangú fontosságú kérdésnek tartja. A költségvetést elfogadja.

Papp Elek: A kisbirtokosok érdekeit védelmezi. Vasuti mizériáinknak főokát abban találja, hogy a nyári hónapokban, amikor a gazdasági célokra legnagyobb szükség van a vonatra, a katonaság szállítással foglalják el a vasuti kocsikat, aminek következtében vagonhiány támad. Birtokaink legnagyobb része kötött birtok. Támadja a hitbizományokat és a kötött birtokokat, mert ezek gazdasági életünket megbénítják. Az állategészségügy rendezése szükséges.

Szünet után

a Ház nyitott ülésén Széchenyi Emil ügyben az összetérhetlenségi bizottságot sorsolta ki. A bizottság 8 szavazattal négy ellenében megállapította, hogy összetérhetlenség esete nem forog fenn.

Két pénzintézet egyesülése.

10.000.000 részvénytőkével.

Nagyvárad közgazdasági életében nagyjelentőségű dátum a tegnapi nap. Két tekintélyes pénzintézet mondta ki a fuziót s az egyesülés által oly hatalmas pénzintézet létesítésének tették le az alapját, amilyen az országban, a fővárosi nagybankokat kivéve, csak igen kevés van.

A *Biharmegyei Kereskedelmi, Ipar- és Terményhitelbank*, valamint a *Központi Takarékpénztár* egyesüléséből keletkezett új pénzintézet, hatalmas tőkéjével intenzíven akarja Nagyvárad és Biharmegye közgazdaságát szolgálni s ennek a törekvésnek, azt hisszük, hogy rövid időn belül látható eredményei lesznek.

A fuzió létrehozásában legnagyobb érdeme van *Reismann Mór*nak, a *Biharmegyei Bank* vezérigazgatójának és dr. *Popper Ákos*nak, a *Központi Takarékpénztár* vezérigazgatójának, akik nagy szakértelemmel, fáradhatlan buzgalommal és körültekintéssel készítették elő az egyesülést.

Az egyesült új pénzintézet igazgatósága, a részvényesek osztatlan bizalmától környezve kezdi meg nagyjelentőségű működését.

A Biharmegyei Kereskedelmi, Ipar- és Terményhitelbank közgyűlése.

A Biharmegyei Kereskedelmi bank a fuzió tárgyában tegnap délután 3 órakor tartotta meg intézeti helyiségében rendkívüli közgyűlést, amelyen igen nagy számmal jelentek meg a részvényesek, kik közül a következők neveit sikerült feljegyeznünk:

Markovits Antal, *Reismann Mór*, *Farkas Izidor*, *Ficzek Lajos*, *Krausz Dávid*, dr. *Miskolczy Ferenc*, *Markbreit Sándor*, ifj. *Moskovits Mór*, *Tóth Dezső*, *Hirsch Mór*, *Széles Endre*, *Wiener Jenő*, dr. *Gyémánt Jenő*, *Büglér Vilmos*, *Rósenthal Adolf*, *Lusztig Jakab*, *Lichtmann József*, *Dukesz Salamon*, dr. *Sámson Márton*, dr. *Grósz Menyhért*, dr. *Kováts Zsigmond*, *Fodor Lajos*, dr. *Fássy Lajos*, *Sternthal Arthur*, *Szirmay Lajos*, dr. *Moskovits József*, *Fényes Manó*, *Schwartz Ferenc*, *Schwartz Mór*, *Kálmán Ernő*, *Középessy Kálmán*, *Kaczián Károly*, ifj. *Rimanóczy Kálmán*, *Barts Arthur*, ifj. *Berger Sámuel*, *Laszky Ármin*, *Lukács Gyula*, dr. *Bartha János*, *Stankovits József*, *Hiemesch Frigyes*, *Ruszka Kálmán*, *Kövér Endre*, *Mihelfi Adolf*, *Sebes Gyula*, *Hoffbauer Pál*, *Róth János*, dr. *Sarkadi Lajos*, *Fried Ferenc*, *Miskolczy Barnabás*, *Sonnenfeld Adolf*, *Fodor Izsó*, *Schütz Albert*, dr. *Váradai Ödön*, *Rátz Soma*, dr. *Edelmann Menyhért*, *Weintraub Mór*, dr. *Várnay Ferenc*, *Jónás Andor*, dr. *Kováts Bertalan*, *Markovits Károly*, *Aufricht Mór*, *Grósz Zsigmond*, *Róna Ármin*, *Rács Jakab*, *Papolezy József*, *Aczél Károly*, *Fleischer László*, *Grósz Jenő*, *Friss József*, dr. *Markovits Henrik*, *Molnár Béla*, *Salamon Benedek*.

Elnök *Markovits Antal* a gyűlést megnyitotta, üdvözölte a részvényeseket, megállapította, hogy az alapszabályok értelmében a közgyűlés határozatképes, a jegyzőkönyv vezetésére dr. *Gyémánt Jenő* ügyvédet annak hitelesítésére pedig *Miskolczy Barna* és dr. *Moskovits József* részvényeseket kérte fel. Ezek után előadta, hogy a rendkívüli közgyűlés tárgya az egyesülés kérdésében való határozat hozatala.

Az indokolást tartalmazó igazgatósági jelentés felolvasására felkéri dr. *Gyémánt Jenő*

Meglepő kötéréjü.

PORTLAND-

CEMENT

Rendkívül kiadó.

Kitünő és olcsó.

SCHAUMBURG-LIPPE herceg beremendi gyárából.

KONDOR DEZSŐ, Nagypiacz,

FÜCHSL-PALOTA, Telefon 969.

Cementcsövek, fedéllemez, elszigetelőlemez, aszfalt és cement munka. Mintákat ingyen küld.

ügyeszt, ki is azt egész terjedelmében felolvasa. Melynek lényegesebb adatait a következőkben közöljük:

Azon óriási fejlődést, amely városunkban és megyénkben a közgazdaság minden ágában így a kereskedelem ipar és mezőgazdaság terén mutatkozik igényeli az erős, nagy tőkés intézeteket.

Látjuk mindenfelé a tőkék nagy koncentrációját, látjuk a nagy 100 millió intézeteinknél a folytonos újabb és újabb tőkeemeléseket és aki mélyebben gondolkodik az azt is látja, hogy ezt mind a fejlődés törvénye követeli.

Azt is tudjuk azonban, hogy valamely pénzintézet fejlődését egyedül a tőkeemelés nem mozdítja elő oly mértékben, mintha ahhoz egyéb kellékek is járulnak. Mint minden téren úgy e téren is érvényesül az erős egyesítésének bizonyára kitűnő és kivánt eredménye. Két intézetnek részvényes serege igazgatósági felügyelői, választmányi tagjai, kik addig külön-külön dolgoztak saját intézeteiknek fejlesztésén, egyesülés esetén sokkal nagyobb erővel képesek előmozdítani intézetünk felvirágoztatását.

Kétségtelen az, hogy amidőn Nagyvárad egyik legrégibb, legjobb hírű tekintélyes intézete egyesül Nagyvárad egyik legnagyobb, leg-egészségesebb fejlődést felmutató intézetével, kétségtelen, hogy ezen erős egyesülésének meg lesz a legjobb eredménye úgy általában a közgazdaságra, mint mindkét intézet részvényeseinek javára.

Szükségesnek tartjuk kiemelni, hogy a két intézet részvényeseinek megállapításánál alaposan figyelembe vesszük a részvények jelenlegi forgalmi belértékét s így az arány megállapítása a lehető legigazságosabb alapon nyugszik.

Kiemeljük még azt, hogy már a jövő évi osztalék az egyesülés folytán részvényenként kedvezőbb kilátással kecsegtet az elmúlt évi osztalékkal szemben.

Az egyesült részvénytársaság felveszi a következő céget: Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár részvénytársaság.

A Biharmegyei Kereskedelmi banknak jelenleg 3000 drb részvényre oszló 900,000 korona alaptőkéje, 784.500 kor. tartalékalapja, 10,000 kor. osztóndij alapja, továbbá a Központi takarékpénztárnak 10,000 drb részvényre oszló 4,000,000 kor. alaptőkéje, 590,000 kor. összegű tartalékalapja és 10,225 korona összegű nyugdíj tartalékalapja van, ezen tőkéken kívül a Biharmegyei banknak külön nyugdíj alapszabályszerint minősülő 306,224 kor. 07 fillér nyugdíj alapja van. A felosztás a részvények eme belértékének megfelelőleg akként fog történni, hogy a fusió után az egyesült részvényeiből a Biharmegyei bank 3 drb részvénye után 4 drb, a Központi takarékpénztár 4 drb részvénye után 4 drb egyesült részvényt egyenként 400 korona névértékben fog kiszolgáltatni. Minthogy pedig ezen alapon 1 drb bank részvénynek 1 és egyharmad egyesült részvény felel meg, továbbá 1 drb Központi részvénynek 1 drb egyesült részvény felel meg a részvények kicserélése úgy is történhetik, hogy minden bank részvény után 1 egyharmados tört részvény fog nyújtani, viszont a Központi takarékpénztár részvényei pedig a cégváltozás alapján fog 1 drb egyesült cég részvénynek kicseréltetni.

Ezen egyesülés után tehát az egyesült intézetnek lesz 14,000 drb részvénye a 400 korona 5,600,000 kor. alaptőkéje, 674,500 kor. tartalék alapja, 10,000 kor. osztóndij alapja, 10,225 kor. nyugdíj tartalékalapja és 306,224 kor. 07 fillér nyugdíjalapja.

Egyszersmint kimondandó lesz, hogy a részvények kicserélése folyó év végéig díjtalanul teljesítendő, továbbá, hogy tört részvények szintén december 31-ig összevonandók olyképp, hogy 3 drb ideiglenes egyharmad részvény díjtalanul egy egészszel lesz kicserélve.

Minthogy az egyesült intézet nagy szervezetben csak akkor fog megfelelő nagy és produktív dolgot végezhetni, ha megfelelő saját tőkével fog bírni, az egyesülés feltételül lett megállapítva a tőke felemelése, kérjük, hogy vegye tudomásul a tisztelt közgyűlés, hogy az

egyesült intézet alaptőkéje 8000 drb 400 kor. névértékű új részvény kibocsátásával fog felemelteni.

Ezen alapon az egyesült részvénytársaság 5,600,000 korona alaptőkéjét 8000 db. 400 korona névértékű összesen tehát 3,200,000 kor. névértékű névre szóló részvény kibocsátásával 8,800,000 koronára emeli fel. 8000 db részvényből 7000 darabra az egyesült részvénytársaság részvényeseinek elővételi jog biztosítatik minden 2 db részvény után 1 db új részvény vételére 470 korona vételárban. Ezen vételárban a kiállítási díj és illeték benne foglalattik.

1000 darabot pedig 470 korona árfolyamban a biharmegyei bank részvényeseinek átenged olyképp, hogy minden 3 db Biharmegyei bank részvény után az eredeti 470 korona árfolyamban egy egyesült részvény vételére külön elővételi jog biztosítatik.

Mindkét módzatra az elővételi jog folyó évi május 31-ig gyakorlandó, ezen határidő leteltével az elővételi jogok megszűnnek.

Az elővételi jog gyakorlásánál részvényenként 70 korona fizetendő, a maradvány pedig 1911 december 15 ig fizetendő akár egyszerre, akár tetszésszerinti részletekben.

A 8000 darab új részvény 1912-ik évtől kezdődő üzleti haszonban részesül, viszont a folyó évre 1911 dec. 31 ig 5 százalékos kamatot térít meg az egyesült intézet.

A részvények 470 korona árából 400 korona a részvénytőkéhez csatolandó 70 koronából a költségek levonatnak s a maradvány a tartalékalaphoz csatolattik.

Az előterjesztett jelentést a közgyűlés nagy lelkesedéssel elfogadta.

Tóth Dezső részvényes szólalt fel s az igazgatóság érdemeit méltatván, a részvényesek teljes bizalmáról biztosította az igazgatóságot. Indítványozta, hogy szavazzanak bizalmat az igazgatóságnak.

Miskolc Barna Reismann Mór vezérigazgató 40 éves működését méltatta nagy elismeréssel. Kiemelte azt az ernyedetlen buzgalmat, amelyet az intézet érdekében e hosszú idő alatt kifejtett.

Reismann Mór hálás köszönetet mondott az elismerésért.

Fried Ferenc a Fonciere biztosító társaság nevében mondott köszönetet Reismann Mórnak.

Ezután elnök a közgyűlés határozataként kimondotta, hogy a részvényesek az igazgatóságnak bizalmat és elismérést szavaztak, különösen kiemelve, hogy a két intézet egyesülése minden tekintetben üdvös. Elnök kimondván még azon határozatot, hogy a közgyűlés a két intézet egyesülését egyhangulag elfogadta s megköszönve a részvényesek érdeklődését és megjelenését az ülést berekesztette.

A Központi Takarékpénztár gyűlése.

A Központi takarékpénztár ugyancsak tegnap délután fél 5 órakor tartotta rendkívüli közgyűlését a Kereskedelmi Csarnok nagytermében, ahol is a részvényesek szintén igen nagy számban jelentek meg, akik között ott voltak:

Breider Armin, Darvas Imre, Farkas Izidor, dr Fássy Lajos, Ficzek Lajos, dr Grosz Menyhért, Grosz Zsigmond, Kövér Endre, Markbreit Sándor, Markovits Antal, ifj. Moskovits Mór, Nagy Márton, dr Popper Akos, Rendes Vilmos, Reismann Mór, dr Matolay Károly, Biszterczky Iván, Blayer Ignác, Léderer Márton, Lichtmann Mór, Rimanóczy Kálmán, Rósenberg Izó, dr Sarkadi Lajos, Sterthál Artur, dr Gyémánt Jenő, dr Rezső Mór, Várnai Ferenc, Kövér István, Kormos József, Hollós Mihály, Kertész Márton, Gábor József, Löbl Dezső, Gruden Iván, Aufricht Mór, Nussbaum Sámuel, Weitersültz János, dr Sámson Márton, Sebes Gyula, Középegy Kálmán, Fisch Mór, Schütz Albert, Goldstein Miksa, Frankl Zsigmond, Széles Gyula, Grósz Sándor, dr Róth Ignác, Daday József, Grünfeld Lajos, Ró-

senberg Márton, Rosenthál Adolf, Kováts Gyula, dr Szeghalmy Sándor, Hirsch Mór, Hegedűs Nándor, dr Demetrovics Elek, Fodor Izó, dr Halasz Márton, Rác Jakab, dr Olasz Béla, Varga Akos, Athézer Sámuel, Róna Armin, dr Mártonffy Marcell, dr Adorján Armin, Fleischer Ignác, Kálmán Sándor, Vermes Kornél, Palotay Armand, Zakar Béla, Lakatos Ede, Pásztor Ed., Mázor Béla, Algai Ignác, Egri Rezső, Klein Károly, Friss Manó, dr Grosz Imre, Lakatos József, Vágner Mihály, Fischer Sámuel, Biszterszky Elemér, Neumann Zsigmond, ifj. Popper József, Popper Árpád, Sairmai Odón, Kaczián Károly, dr Löbl László, Székely Ándor, Kiss István, dr Sebő Mihály, Nemes Frigyes, Ruszka Kálmán, Kiss Kolos Jenő, Váli Géza, Steiner Emil, Grünhut Henrik, dr Barta Dezső, Sas Ede, dr Török István, Berger Lajos, Rothbart Adolf, Rothbart Ede, dr Váradi Odón, Sonnenfeld Adolf, Fekete Sándor, dr Waldmann Béla, Rizián Elek, Szondy Vilmos, Kaufmann Márton, Kovács Kálmán, dr Nemes Aron, Debreczi Imre, Kátóna József, Lengyel Béla, Lukács Gyula, Lichtmann József, Bügler Vilmos, Blayer Lajos, dr Kováts Zsigmond, Flegmann Rezső, Róth János, Weisz Zsigmond, Neuländer Mihály, Diósi Lajos, Grosz Géza, Hraniczky Károly, May Sándor, Kozminzky Jenő, Kepes L. Miklós, Lindenbaum Ignác, Molnár Henrik, Viener Jenő, Mihelffy Pál, Ahron Menyhért, Schönberg Armin, Miskolc Barnabás, Zilberstein B., dr Tóth Ferenc, Helfy József Sallamon Benedek, ifj. Klein László, Engel Jakab, Klein Adolf.

Zathwerczky István elnök az ülést megnyitván, a megjelent részvényesek üdvözlése után konstataálta, hogy a közgyűlés határozatképes, a jegyzőkönyv vezetésére egyik intézeti ügyeszt: dr Rezső Mór kérte fel.

Ezután dr Popper Akos vezérigazgató a Biharmegyei Bankkal való egyesülésre vonatkozó jelentést olvassa fel, melyet a részvényesek látható érdeklődéssel és figyelemmel hallgattak a következőkben:

Tisztelt Közgyűlés!

Mai rendkívüli közgyűlésünk tárgya határozathozatal a Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbankkal való egyesülésre vonatkozólag és ezzel kapcsolatosan alaptőkénk felemelése. Mielőtt ezekre vonatkozó indítványainkat előterjesztenők, röviden vázoljuk azon indokokat, melyek bennünket azok megtételére indítottak és melyek alapján kérjük a t. Közgyűlést, hogy javaslatainkat elfogadni méltóztassék. Minden téren tapasztalható az erős koncentrálására való törekvés. A leg-egészségesebb és legcélszerűsabb ezen koncentráció épen a pénzintézetek terén úgy a közgazdaság, mint a közhitel szempontjából. Kétségtelen tény s ma már vitán kívül álló igazsággá jelentkezik az, hogy sokkal előnyösebb ha kevesebb, de tőkeerősebb pénzintézet áll a hitelt igénylő kereskedelem, ipar és mezőgazdaság rendelkezésére, mintha több, de csekélyebb tőkével rendelkező intézet. Főlegesen bővebben indokolni azon nyilvánvaló tény, hogy az egyesített tőkék jövedelmezősége is nagyobb mint a külön költséggel dolgozó kisebb intézetekéi. Az üzleti költség a jobb és helyesebb munkamegosztás miatt kevesbedik és az egyesített nagyobb intézet olcsóbb kamatláb mellett jut betéthez és visszleszámitolási hitelhez. Ennek következtében a részvények jövedelmezősége emelkedik és emellett a tőkék egészséges egyesítése a részvénytársaságot minden irányban erősebbé, biztosabbá teszi, minek bővebb fejtegetése valóban fölösleges.

Napról napra fejlődő intézetünk egyesülése városunk, megyénk, sőt hazánk egyik legrégibb, legtekintélyesebb intézetével oly alakulatot jelent, mely egyesült intézetünk további állandó, nagyarányu fejlődését vonja maga után s miáltal ez intézet valóban közgazdasági tényező leendő.

Az egyesüléssel kapcsolatosan indítványozzuk az egyesült intézet alaptőkéjének felemelését is. Az egyesült intézet eddigi ügyletei ugyanis már ma igénylik a nagyobb tőkét,

emellett tudatában vagyunk annak, hogy egyesült intézetünknek oly produktív pénzügyi munkát kell kifejtene, mely eddig a külön-külön működő intézetnek még ambícióját sem képezhette. Azzal a klientúrával, azzal a szervezettel, azon erővel, melyekkel az egyesült intézet bírni fog, üzleti programjává nem teheti csupán a váltószámítást és a jelzálogkölcsönök nyújtását, hanem igenis céltudatosan a szolid, egészséges alapon nyugvó kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági vállalatok fejlesztésével és ilyenmő új intézmények létesítésével kell saját üzleti céljaink szem előtt tartása mellett városunk és megyénk és így vég-eredményében hazánk közgazdasági fejlődését előmozdítani.

Dr Popper Ákos vezérigazgató ezután ártért a részletes határozati javaslatra.

A közgyűlés az indokolt jelentés után úgy a határozati javaslatot, mely megegyezik a Bihar megyei kereskedelmi bank tent ismertett jelentésében foglalt javaslatával, mint az alapszabályok módosítását egyhangulag s köztetszéssel elfogadta, miknek megfelelőleg elnök határozatilag kimondja a két intézetnek egyesülését és az alapítőknek 8,800,000 koronára való felemelését és az alapszabályok indítványozott módosítását.

Eszerint az egyesült intézetek tőkéje a tartalékokkal együtt meghaladja a tízmillió koronát.

Miután az igazgatóság és felügyelő bizottsági tagok lemondottak, elnök felhívja a közgyűlést, hogy 19 igazgatósági, 1 felügyelő bizottsági elnök, 10 rendes és 1 póttagból álló felügyelő bizottságot és a Központi takarékpénztár eddigi összes választmányi tagjai mellé 30 új választmányi tagot válasszon.

Részvénytársasági elnökké megválasztották Markovits Antalt és Zathureczky Istvánt, a felügyelő bizottság elnökének dr Matolay Károlyt. Ezután a közgyűlés egyhangulag a 19 igazgatósági helyre megválasztotta: Breider Armin, Darvas Imre, Farkas Izidor, dr Fássy Lajos, Ficsek Lajos, dr Grósz Menyhért, Grósz Zsigmond, Kövér Endre, Krausz Dávid, Markbreit Sándor, Markovits Antal, dr Miskolczy Ferenc, ifj. Moskovits Mór, Nagy Márton, dr Popper Ákos, Rendes Vilmos, Reismann Mór, Telegdi József és Zathureczky István volt igazgatókat, a felügyelő bizottság elnökéül dr Matolay Károlyt, a 10 felügyelő bizottsági rendes tagsági helyre Bleyer Ignác, Biszterszky Iván, Hunyadi Ferenc, Rimanóczy Kálmán, Léderer Márton, Lichtmann Mór, Rosenberg Izso, dr Sarkadi Lajos, Sternthal Arthur és dr Stern Ödön volt felügyelő bizottsági tagokat, póttagnak Wechsler Józsefet és a 30 választmányi tagsági helyre: dr Berkovits René, dr Baróthy Ákos, dr Bartha János, Bleyer Lajos, Bügler Vilmos, Dukesz Salamon, dr Edelman Menyhért, Fodor Lajos, Grünwald Simon, Hegedüs Árpád, dr Hoványi Gyula, Jónás Andor, Kaczián Károly, Kolliner Miklós, dr Konrád Márk, Kovács Zsigmond, Kurländer Jenő, dr Löwy Mór, Markovits Károly, Moskovits Vilmos, Olasz Elemér, Sonnenfeld Adolf, Sulyok István, Szirmai Lajos, Szódényi Nándor, Tabéry Armin, dr Wawrek Kálmán, Wawrek József, Wiener Jenő és Weisz Zsigmond részvényeseket.

A választás megejtésével a tárgysorozat kimerült s miután még Székely Sándor kereskedő jelentkezett szólásra, aki a részvényesek nevében lelkes szavakban szilárd bizalmát fejezte ki az igazgatóság és a tisztviselők iránt, akik mivel a múltban kitűnően megfelelték kötelezettségüknek, rendíthetetlen bizalmmal és alapos reménnyel viseltetik az Egyesült intézet fokozott fejlődése és sikeres működése iránt, elnök megköszönve a részvényesek bizalmát, érdeklődésüket és megjelenésüket, az ülést berekesztette.

A közgyűlés után az új intézet igazgatósága ülést tartott, amelyen Reismann Mór igazgatósági elnöknek, dr Fássy Lajost alelnöknek választották.

Dr Berkovits Ferenc intézeti ügyész lemondott. Az igazgatóság köszönetet szavazott

dr Berkovitsnak s a lemondás elfogadásával nyugdíjaztatását határozta el. Helyébe ügyészül dr Gyémánt Jenőt megválasztották intézeti ügyészül s így az intézetnek három ügyésze van.

Városi közügyek.

Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése.

Tegnap tartotta Nagyvárad város közigazgatási bizottsága rendes havi ülését.

Tárgyalásra nem került semmi fontosabb ügy s átirási járulékok, járda költség, kórházi ápolási költséget illető 8—10 felebbezés felett tanácskoztak csupán.

Hlatky Endre főispán elnöklete alatt Rimler Károly polgármester, Bordé Ferenc főjegyző, Brey Imre kir. pénzügyigazgató helyettes, Kiss Gyula kir. segédtanfelügyelő, May Sándor kir. főmérnök, Baróthy Pál kir. ügyész, dr Thury László v. főügyész, dr Nemes Áron tb. v. főorvos, Kanta Jenő kir. főállatorvos, Rádl Ödön, dr Mihály Lajos, dr Moskovits József, dr Cseresznyés Béla tb. tanácsnok, aljegyző.

Az ülés megnyitása után előterjesztették a polgármester jelentését a közigazgatás ápril. havi állapotáról. A jelentés érdekesebb adataiból közöljük a következőket:

A közegészségügyi állapot április hónapban kedvezőtlen volt, mert a halálozások száma 11 el multa felül a születéseket. Ellenben a fertőző betegségek csökkentek. Vörheny beteg volt 14, meghalt 2, difteritisz 14 esetben, 2 halálozással; hagymáz beteg 8, kanyaró 5, hökhurut 1 esetben.

A járványkórházban 31 fertőző beteget ápolnak. A gyermekkórházban 82 fekvő, 217 bejáró beteg volt.

Született 75 fiu, 73 leány, összesen 148 gyermek.

Elhalt 89 fi, 70 nő. Városrészek szerint elhalt: Újvárosban 33, Olasziban 29, Váralja-Velencén 24, a kórházakban 73.

Szegény beteg 486 gyógykezeltetett az orsz. betegápolási alap terhére. Gyermekvédelemben részesült 394 gyermek.

A közbiztonsági állapot normális volt. Lopás 99, súlyos testi sértés 4, könnyű testi sértés 8, csalás 5, sikkasztás 10, hamis pénz forgalomba hozatala 3, magzat elhajtás 2, szemérem elleni erőszak 2, hatóság elleni erőszak 1 esetben volt bejelentve. Letartóztatva volt 79 egyén, ezek között eltoloncoltatott 65. Kihágási följelentés 324 esetben történt. Külföldre szóló utlevél 8 adatott ki, ezek közül 2 Amerikába. Április hónapban egy öngyilkosság történt.

A közadók ápril. havi bevételi eredménye kedvezőnek mondható, mert 27,026 K 55 fillérrrel több kincstári adó folyt be, mint a múlt év megfelelő időszakában.

Április hónapban kiadtak 40 iparigazolványt, megszűnt 14 iparüzlet.

A jelentést tudomásul vették.

Baróthy Pál kir. ügyész bejelentette, hogy Lázár Márton kir. ügyész május 1-től nyugdíjaztatott.

Hlatky Endre főispán elismeréssel emlékezik meg a nyugalomba vonult kir. ügyész működéséről. Lázár Márton kir. ügyészt még Fabinyi miniszter bizta meg, hogy helyettesítse a vezető kir. ügyészt a közigazgatási bizottságban. Évtizedek óta részt is vett a közig. bizottság ülésein. Indítványozza, hogy a bizottság elismerését fejezze ki jegyzőkönyvében.

A főispán indítványát elfogadták.

Apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

Tavaszi ujdonságaim
CIPŐ, KALAP
és úri divatcikkekben megérkeztek
REICHARD áruháza

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hír.** Dr Miskolczy Ferenc főispán, ma több napi tartózkodásra a fővárosba utazott.

* **A győri püspök felszentelése.** Győrből jelentik: Várady L. Árpád új püspök felszentelése az eddigi intézkedések szerint június 11-én lesz Győrben. A felszentelést gróf Széchenyi Miklós nagyváradi és Fischer Colbric Agost kassai megyés püspökök és Kutrovácz Ernő felszentelt püspök fogják végezni. A felszentelés után les az ünnepélyes installáció.

* **Nyiry Sándor betegsége.** Bécsből jelentik: Nyiry Sándor altábornagy állapota egyre rosszabbodik. Allandó az erőhianyatlás; érvelése 160 és 180 között váltakozik, gyenge és szabálytalan. Állapotát az orvosok a legagasztoóbbnak tartják.

* **A közgyámi állás fentartása.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a múlt évben elhatározta, hogy a közgyám állását megszünteti s a közgyámi teendőket a számvevői hivatalnál szervezendő egyik alszámvevőre bizza. Ezzel a számvevőség létszámát akarta a város szaporítani, abból indulva ki, hogy a közgyámi teendők nem foglalják le egészen egy ember működését s így az új alszámvevő a közgyámi teendők mellett más, számvevőségi ügyeket is végez. A miniszter most értesítette a várost, hogy a közgyűlés határozatát nem hagyja jóvá, mert a közgyám állását a törvény írja elő. Azóta az új közgyám már ki is van nevezve.

* **Kinevezés.** Miskolczy Ferenc dr főispán, a tegnapi nap folyamán Kóza István feketebátori jegyzőt anyakönyvvezetővé nevezte ki.

* **Esküvő.** Hegedüs Nándor, a Nagyvárad Napló jeles tollú szerkesztője május 16-án, délután tartja esküvőjét bájos arájával, Schwarcz Paula kisasszonnyal.

* **Nagyvárad fiu kitüntetés.** Szép kitüntetés érte a napokban dr Bozóky Dezső cs. és kir. sorhajó orvost, dr Bozóky Alajosnak a nagyvárad kir. kath. jogakadémia igazgatójának nem rég megjelent »Két év Kelet-Ázsiában« című munkája révén, most már országszerte ismert író fiát, amennyiben a Budapestben székelt s a múlt év folyamán megalakult »Turini társaság« rendes tagjává választotta. Ezen tudományos társaság célja a velünk rokon európai és ázsiai népek tudományát, művészetét és közgazdaságát tanulmányozni, fejleszteni s a magyar érdekekkel összhangba hozni. Legjobb hozzáértőink közreműködésével kutatja a turáni népek történelmét, művészetét, irodalmát, természetrajzi és földrajzi viszonyait s általában élénk figyelemmel kíséri egész Ázsia tudományos és közgazdasági fejlődését. A társaság a magyar nemzetnek részt kíván biztosítani Ázsia most kezdődő ujra éledésében. Alkalmat kíván adni fiatal tudósainknak, mérnökeinknek, művészeinknek, hogy a hozzánk legközelebb álló legregibb, legnagyobb földrész tudományos és gazdasági fejlődésében, komoly munkában, tudásukkal, szorgalmukkal és tehetségükkel közre-

működjenek. Segédkezet kíván nyújtani a velünk rokon népeknek, hogy újraeledésünk ezen ránk nézve is fontos időszakában, itt Magyarországon is, velünk együtt sajátíthassék el a nyugot nagy, tudományos és gazdasági vívmányait. A társaság tiszteletbeli elnökei Széchényi Béla gróf, és dr Vámbéry Armin, elnöke Teleki Pál gróf, alelnökei Cholnoky Jenő, dr Károlyi Mihály gróf, Szapáry László gróf, Lánchy Lajos dr. A kitüntetés értékét nagyban emeli az a körülmény, hogy a társaságnak csupán kétszáz tagja lehet s megválasztásukhoz kétharmad szótöbbség szükséges. A tagok közt valóban a magyar tudományos és művészi világnak csak legelőkelőbb alakjaival s művelőivel találkozunk. Így gróf Apponyi Albert, Beöthy Zsolt, Berzeviczy Albert, Darányi Ignác, Déchy Mór, báró Eperjessy Albert dán nagykövet, Gubányi Károly, gróf Hadik Barkóczy Endre, Halász Gyula földrajzi író, Concha Győző, Herczegh Ferenc, gr. Zichy János, gróf Serényi János miniszterek, Lánchy Leó, Láng Lajos, Pekár Gyula, Semsey Andor, Szily Kálmán, Heinrich Gusztáv, gróf Vay Péter stb. neveivel. Örömmel fogadjuk mi is dr Bozöky Dezső kitüntetését, amely, hogy valóban arra méltót ért eléggé bizonyítja az a körülmény, hogy fentebb említett nagyobb művé, melyről lapunk tárca rovatában nem rég mi is megemlékeztünk, a fővárosi sajtó egyhangulag a legnagyobb dicséret és elismerés hangján fogadta s a fiatal író műve tényleg már most is egyike a legkeresettebb és legérdekesebb olvasmányoknak.

*** Sztrájkoló munkások.** A kárpitosok és a vasöntőde munkásai ügyében a békéltető bizottságok tegnap tárgyaltak, amikor azonban megállapodás nem jött létre. A vasöntőde vezetősége egyáltalában hallani sem akar engedelményekről. A kárpitosok a béremelés egy részébe belemennek azonban a munkaidőt nem adják meg.

*** A Révi osepkköbarlang vendégei.** A legszebb idővel köszöntött be virágos május a tavasz ünnepi hónapja. Erdőn-mezőn zöld lomb és virág pompázik. Gyönyörű kosztümöt öltött a természet, mely nem divat szerint alakul s mégis kifogyhatatlanul változatos és nagyszerű. A természet bája és üde levegője magához vonzza a civilizáció áldásaitól agyongyötört város polgárságát s szabad napjaink nagy részét a vidéki idyllnek szenteljük. Megindulnak a nagyobb kirándulások is már e hónapban. Különösen sok kiránduló keresi fel Rév regényes vidékét, melynek csodabarlangja remek ritkasága e megyének. Az erdélyi Eke egyesület nagyváradi osztálya vasárnap rendezi Révre első kirándulását, mely remélhetőleg sikerült lesz. A megyeháza tisztségviselői testületileg szándékoznak kirándulni e csodás vidékre, mely alkalmából a megyeházán tegnap ivet is köröztek. A kirándulás költsége minimálisra lett leszállítva, amennyiben az egész utazás ellátással együtt 5 koronába kerül.

*** Irodalmi pályázat.** A budapesti kir. magyar tudományegyetem hittudományi kara az I. b. Horváth József, kalocsai kanonok által a keresztény erkölcs tan körébe vágó jeles hit-tani munkák jutalmazására tett alapítvány terhére pályázatot hirdetett a következő tételre: **«A vallás és az erkölcs viszonya.»** A munka a művelt közönség igényeihez legyen szabva és az alapító szándéka szerint irodalmi értékű magyar nyelven írva. Egy kötetnél (500—600 nyomtatott lapnál) többre ne terjedjen. A pályamű idegen kézzel olvashatóan írva, a szerző nevét rejtő zárt jellegű levélkével 1912 szept. 15-ig a Hittudományi Kar dékáni hivatalánál nyújtandó be. Pályadíj (2000) kétezer korona. A nyertes szerző köteles művét nyomtatásban, külön könyv alakjában, vagy folyóiratban közzé-tenni. Kelt Budapesten, 1911. április hó 28-án a Hittudományi Kar VII. rendes üléséből. Dr. Hanuy Ferenc, hittudománykari dékán.

*** Ongyilkos akart lenni a papucs miatt.** Hegedüs György bajji gazda alapos papucskormány alatt lehet, mert felesége nyelve elől a halálba akart menekülni. Mint tudósítónk

jelenti, ugyanis a gazda pár nappal ezelőt 20 koronát kölcsönzött egyik ismerősének, amiről a felesége nem tudott semmit. Az ismerős azonban nem adta meg a kölcsönt a kitűzött időre sőt emellett még Hegedüsnek is tudomására jutott az eset. A hársártos asszony addig bán-totta, üdözte éles nyelvvel férjét míg az elke-seredésben egy kötéllel felakasztotta magát az istállóban. A szerencsétlen ember már hör-gött, mikor Lemsei nevű szolgálja észrevette és levágta a kötélket, megmentette gazdáját.

*** A szalárdi földgáz.** Tudvalevőleg Bi harmegyében is fedeztek fel földgázt és pedig Szalárdon. Habár ez az értékes fölfedezés már évekket ezelőt történt, mégis az úgy ma is úgy áll, mint állott a felfedezéskor. Tudósítónk je-lentése szerint eddig a gáz tovább kutatása iránt s minemű lépéseket nem tettek s így azt sem lehet tudni, hogy mily arányban van ott jelen a földgáz. Bár Biharvármegye közön-ségének általános érdeklődését vonta magára a föld mélyén rejtő kincs, mégis a kérdéses föld-terület tulajdonosa nem is kísérelte meg, hogy a birtokában levő közhasznú anyagot értéke-sítse. Így aligha lesz rá kilátás, hogy Biharban valaha földgázzal fognak világítani és annak erejével ipari központot teremteni.

*** Utazási ösztöndíj iparos ifjaknak.** Van szerencsénk az érdekelteknek újból tudomására adni, hogy az iparos ifjak részére meg-hirdetett 600 korona utazási ösztöndíj pályá-zati határideje az 1911. évi május hó 10-én; a munkás jutalmak pályázati határideje 1911. évi június hó 1-én lejár. A pályázati folyamodvá-nyok a most említett határidőig az alulírott kamarához adandók be. Nagyvárad, 1911. május hó 5. A nagyváradi kereskedelmi és iparka-mara: Huzella Gyula, kir. keresk. tan. elnök; dr Sarkadi Lajos, titkár.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én áthelyezi
míg az építkezés tart Nagy-
várad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits
házba, az Orsolya zárda templomával
szemben.

x Vadászok figyelmébe. Tisztelettel érte-sítem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits-palotában egy modern fegyverüzletet nyi-tottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok Ladányi József puskműves és fegyverkereskedő A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. lőpor áruháza. Telefon 269.

Költözők figyelmébe!

Ha venni akarunk!

Szönyeget függőnyt ágyterítőt, — menjünk

RADÓ és KERTÉSZ

női divatruházába, Kossuth-utca 2. szám, hol június 1-ig feltűnő olcsón lesznek elárusítva. Napernyők, pongyolák, grenadinok, angol zefírek-ben nagy occassió!

x Néhai föltisztalendő **Makutz Ernő** theol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* li-árusítom. Bankó A könyvkeres. Rákóczi-ut 10

Double-kelme

ujdonságok

FLEGMAN

cégnél, Bémer-tér.

128

x Mikor pártoljuk a hazai ipart? Ha a termék van olyan jó, mint a külföldi, ha beszerzése előnyös. Ime itt az alkalom magyar ember készítménye, magyar termék, mégis kiállja a versenyt bármely külföldivel. Ki ne hallotta volna híret a Siklinél beszerezhető Gyulatinnak, mely megóvjja a fogat a romlás, porlás és lazulástól, letisztítja a fogról a feketeséget, barnaságot, a fogfájást rövid idő alatt megszünteti s mégis alig kerül napi használata személyenkint 1 fillérbe. Kér-jük minden gyógytár és droguériában, valamint tüsszer és fodrász üzletben a Sikli Gyulatint. Ára üvegekint 1.50 és 3 korona. Főraktár Sikli Jó-zsefnél Halász-utca 10. számú háznál, mely 1950 koronát jövedelmez és még beépíthető telekkel bir, szabad kézből eladó.

Uj virágüzlet!

Fratrics János

kereskedelmi és műkertész.

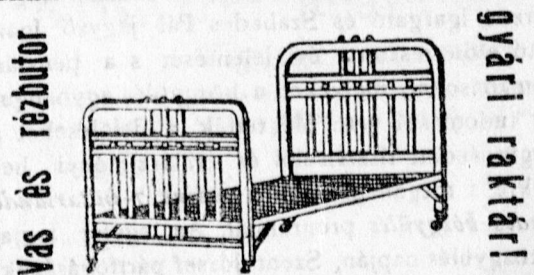
Kertészeti telepe: Szent János. — Virág-
: : csarnoka: Szent János-utca 1 szám, : :
ahol minden időben frissen
vágott virágokból készülnek

báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok

szép kivitelben, előnyös árak mellett.

x Tavaszi vásár. Tisztelettel értesítem a mt nagyközönséget, hogy a csillár és fémáru gyártást megkezdtém s ennél fogva raktáron levő csillár készle-temet helyszűke miatt gyári áron, sőt normális elfo-gadható áron elárusítom. Régi csillárok átalakítása, galvanizálása, fémáruk rezezése, nickelzése, butor-vasalás, portáldiszek stylszerű készítése rajz és terv szerint. *Stern*, Bémer-tér, Telefon 556.

x Bémer-téri üzletünk részére fiatal óva-dékkal rendelkező szolgát keresünk. Moskovits-cipőgyár.

Székényág 3 matraccal 19 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarmiss 5 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.
Tanuló fizetéssel felvétetik.

A kereskedelmi és iparkamara szék-házában egy **4 szoba, előszoba, 1 fürdő szoba, 1 cseléd szoba, honyha** és egyéb mellékhelyiségekből álló lakás a f. évi november hó 1-től kiadó.

Közelebbi felvilágosítás szerezhető a kamarai titkárnál.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Faust (Arnoldson Sigríd vendég-fellépte.)

Szombat: Utánam!

Vasárnap este: A pálinka (Bihari Akos főléptével)

Arnoldson Sigríd bucsujátéka. Ma este Arnoldson Sigríd tüneményes énekével utólszor gyönyörködteti a nagyváradi a közönséget. Holnap már eltávozik Nagyváradról a híres külföldi primadonna, a svéd csalogány, aki szerda este valósággal extázisba ejtette remek játékaival, bűbajos énekével az egész zsufolt, tapsoló elragadtatott színházi nézőközönséget. Arnoldson ma este Faust Margarétáját jeleníti. Metiszó szerepét Ladiszlav József, az aradi színház kiváló hiru bariton énekesé alakítja, akit most először lát vendégül a Szigligeti-színház. Minthogy az elővétel zsufolt házra enged következtetni, ajánlatos, hogy a jegyeket délig váltsák ki az előadást meghallgatni szándékozók.

SPORT.

A Sport Egylet vivóakadémiája. A Nagyváradi Sport Egylet május 6-án, vasárnap délután 6 órakor *vivóakadémiát* rendez. Az akadémia az egyesület helyiségében (Rimanóczy utca Giron-ház) lesz megtartva.

EGYESÜLETEK.

A Kath. Legényegylet választmánya tegnap délután saját helyiségében tartotta meg rendes évi közgyűlését előkészítő ülését. Megjelentek dr. *Vucskics Gyula* elnöke alatt: *Karkusz Sándor*, *Dobozy János*, *Dévald Mihály*, *Buzásy József*, *Voszka Ferenc*, *Tátray Sándor*, *Barza Antal*, ifj. *Dobozy János*, *Merza Kálmán* választmányi tagok, továbbá *Hágen Ferenc* igazgató és *Szabados Pál* jegyző. Igazgató előterjesztette évi jelentését s a pénztári számadásokat, melyeket a közgyűlés egyhangúlag tudomásul vett. Megtették a jelöléseket a megüresedett tisztviselői és választmányi helyekre s megállapították a *május 7-én tartandó rendes közgyűlés* programját. Az egylet tagjai a közgyűlés napján, *Szent József pártfogásának*, — az egylet védő szentjének ünnepén *sztent gyónáshoz* és *áldozáshoz* járulnak, mely után az egylet helyiségében *szeretet lakomára* gyűlnek össze. Az igazgatóság ezután is kéri alapító, pártoló és rendes tagjait, hogy úgy a délelőtti istentiszteletre, mint a közgyűlésre megjelenni sziveskedjenek.

TÁVIRATOK.

Bomlik a Justh-párt.

Budapest, május 4.

(Saj. tud.) Fráter Loránd a székelyhídi kerület képviselője ma bejelentette a kilépését a Justh-pártból. A kilépést azzal indokolja Fráter, hogy nem akar a szocialistákkal és a nemzetiségiekkel egy pártban lenni. Frátert még követni fogja több képviselő is

A katonai javaslatok.

Budapest, május 4.

(Saj. tud.) Héderváry korábban bejelentette, hogy a katonai javaslatokat e hét folyamán a Ház elé fogja terjeszteni. Tekintettel arra, hogy a tárgyalások hosszú időt vettek igénybe, a javaslatot csak majd a jövő héten terjesztheti a miniszterelnök a Ház elé. A Ház csak június második felében tárgyalhatja a javaslatot.

REGÉNYCSARNOK.

BÖSKE

Irta SARKADI NAGY SÁNDORNÉ

Folytatás. (5.)

Sok számbavehető fiatalember járt ki Ladányba a szép, kékszemű Alice kedvéért, kacérkodott is a leány jobbra is, balra is, de szive mindez ideig érintetlen maradt. Mint már fentebb említettük volt, András már ezelőtt hat esztendővel megnyerte a kis Alice tetszését, de most midőn már elérte tizenkilencedik évét, azt az időt, amikor a szív érzelmei először látnak napvilágot, első pillantásra beleszeretett a déleceg szép ifjuba. Hatalmas, magas, izmos fiúvá nőtte ki magát olyanná, amilyennek már tizennégy éves korában ígérkezett: Maglódy András. Ha az ember gyermeket, fiatal arcát nem láthatta, meg lett férfiúnak tekinthette őt.

Minden jót s szépet mindeneklőtt hűséget s tartós szerelmet ígérve egymásnak, váltak el a vakáció végén András és Alice egymástól. Eleinte majd mindennap érkeztek a szebbnél-szebb »Ansiksz« ok Alice számára, ki azt igen gyorsan viszonzotta is, de később ritkulni kezdtek azok, mert András elmerülve jogi tanulmányába, mindinkább elhalványuni érezte maga előtt Alice képét s már már a feledés fátylát borította »szerelme tárgyra« amidőn azt egy szép napon, ragyogón, üdén pompázva viszont látta az Andrásy-uton. Eléak örömmel csatlakozott az ifju Maglódy Ladányiékhoz, kik azonnal le is toglalták őt a három napra, melyet a fővárosban szándékoztak eltölteni. András örömmel ígerte, hogy szerencséjének tartva a különös kitüntetés, megtiszteltetésnek tartja minden percét e három napnak nagyra becsült társaságukba tölthetni.

S úgy is volt, reggeltől estig el nem mozdult tőlük, s két év előtti szerelme, mit Alice iránt érzett, ismét lángra lobbant, s ennek behatása alatt ígéretet tett, hogy a nyarat ismét nagybátyjánál fogja tölteni. Mint majd minden fővárosi fiú, úgy Maglódy András is huszonkét éves korában, teljesen meglett férfi számba mehetett.

A nagyvárosi fiúk tudvalevőleg édes anyjuk s felnőtt nővéreik mellett igen gyakran játszóak a családfő szerepét nevezetesen, színházak, bállokban s a vendéglőkben s így rendszeren 20—22 éves korukban ott tartanak ahova a vidéki fiatalember rendszeren csak jóval előrehaladottabb korban jut.

Andrást jogosította erre már két esztendő előtti meglett férrias kinézése is... Alice tehát ismét hálózába kerítte a kedves szép fiút, épen nem a véletlennek tudható be az örvendetes találkozás, amely Ladányiék megkeresés-k után egy-két órával ment végbe. Alicenek Budapesten is igen hamar akadt udvarlója, találkozott ott ladányi s ennek környékbeli ismerős fiatal emberekkel, kik igen szivesen gyűltek a szép leány köré.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

BÚTOR

átköltözés miatt,

OLCSÓ

gyári árban

REISZ butorgyárában

május 1-től

Rákóczi-ut 14.

KÖZGAZDASÁG.

Tisztujtás a Berettyó-vizszab lyozónál. A Berettyó-vizszabályozó Társulat tegnapette meg jelentését az alispánhoz, a megtartott tisztujtásról. A választási folyamán gróf *Almássy Imrét* választották meg elnökül, alelnökül pedig *Pallay Lajost*. Választmányi tagok lettek: *Borsody Géza*, dr. *Csánky Dezső*, *Csapó István*, báró *Drechsler Gyula*, *Des Echerolles Kruspér Sándor*, *Des Echerolles Kruspér Gilbert*, *Ruffy Pál*, *Szilágyi Zsigmond*, *Vajna Imre*. A megválasztottak mandáuma 1911-től 1913-ig tart.

Mikor aratnak a katonák? A katonai és polgári hatóságok közös megállapodása szerint az idei aratásokra a katonákat június 29-től kezdődőleg szabadságot adják. A katonai parancsnokság tegnap átirattal érte meg az alispáni hivatalt, hogy tekintettel arra, miszerint az idei abnormis időjárás miatt sok helyen változást fog szenvedni a megállapított aratási idő, fenntartja e az alispán a június 29-iki időpontot, vagy pedig új napot jelöl meg a katonák szabadságolására?

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése:

Budapesten

Az üzlet irányzata tegnap lanyhán indult és a lanyhaság egész nap tartott, különösen a tengeri árfolyamok hanyatlottak lényegesen.

Határídők zarálata:

Májusi buza	— — — —	12.79
Októberi buza	— — — —	11.62
Októberi rozs	— — — —	9.64
Októberi zab	— — — —	7.12
Májusi tengeri	— — — —	6.59
Júliusi tengeri	— — — —	6.71
Augusztusi tengeri	— — — —	6.87
Augusztusi repce	— — — —	14.20

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiók-jának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	821.—
Osztrák hitelrészvény	— —	650.50
Jelzálogbank	— —	478.50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	—
Osztrák államvasut részvény	— —	—
Közúti vasut	— —	751.25
Rimamurányi vasmű	— —	688.—
Városi vasut	— —	400.—
Beocsini cement	— —	—
Magyar bank és keresk. r. t.	— —	732.—
Salgótarjáni kőszén	— —	669.—

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

2—3 középiskolát végzett fiu
nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

**Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE**

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fényképező-lámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

10órától 12 óráig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővíti-átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába-vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeltes szolgáltat.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Olajban tört és zománcz-festékek.

Az itteni piacon 22 év óta fennálló festéknagykereskedésemet és vegyszeti gyáramat teljesen újonnan berendezve és a legújabb villanyüzemű gépekkel felszerelve saját há- Zöldfa-u. 17. sz. a. helyeztem át, zamba hol állandóan nagy raktárt tartok az összes föld-festékekből, olajban tört és zománcz-festékekből stb. Register cassámon minden vevő egy kelettel ellátott szelvényt kap, melyeket minden hó végéig összegyűjtve, az összeg 3 százalékáig árut kap jutalék gyanánt.

**Emke padlólack és parkettfénymáz!
Diana és Pedal cipőkrém a legjobb!**

A nagyérdemű közönség eddigi bizalmáért hálás köszönetet mondva, kérem a további támogatást is, tisztelettel

BERKES BERTALAN

EMKE padlólack, parquet, fényező és vegytisztító festék gyára 238

Nagyvárad, Zöldfa-utca, saját-ház.

Szövetkezetek 10 % engedményben részesülnek. Minden rendelés azonnal házhoz szállítva.

Telefon 180

Telefon 180

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 > francia szájviz	25 >
1 > száj szagtalanító	50 >
1 tubus dr Heyder fogcserm	50 >
3 > Thymol	20 >
1 > Stomatol	20 >
1 > téglly Odontin fogpaszta	55 >
1 drb Odontin betét	35 >
1 üveg Picavan	98 >
1 üveg Bay Rum	35 >
1 > Jera violette brillantin	30 >
1 > francia brillantin	15, 22, 35 >
1 > folyékony brillantin	50 >
1 > valódi dió olaj	15 >
1 > > kivonat	75 >
1 drb bajuszktó	15, 20 35 >

1 üveg Kerpel kézfinomító	38 kr.
1 téglly Margit crém	40 >
1 > Diana crém	65 >
1 drb Dianna szappan	65 >
1 dob Lickner puder	38 >
1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >
1 üveg amerikai petrol	50 >
1 > Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — >
1 fekete champos	12 >
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >
3 drb francia ibolya szappan	50 >
1 > Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 >
1 > Speick szappan	28 >
1 > Windsor szappan	38 >
1 tubus kaloderma	28 >
1 > Beloderma kézfinomító	20 >
1 üvegtéglly tejcrém	20 >

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 Gillette utánzatu borotva készülék	1 > 50 >
1 valódi serte hajkefe	70 >
1 dublé bajuszkefe	20 >
1 valódi serte ruhakefe	45 >
1 körömkefe	05 >
1 surolókefe óriási	20 >
1 surolókefe kisebb	10 >
12 drb Royal angol cipő crém	96 >
1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 >
1 > cipőfényesítő flanel	20 >
1 > Jurigatem Zománc	30 >
1 mtr vörös gumicső	60 >
Egynegyed Ko Brunz watta	35 >

305

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki. — Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona — 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérloje.

**MEGELŐZŐT
MOSKOVITS
ANATONIAI-GIPIÓGYÁR**

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
BEMER-TÉR, (BAZAR-ÉPÜLET)

Magánvizsgára

sikerrel előkészít nyug. főgimn. tanár. Már eddig is több ízben vizsgáztatott kitűnő sikerrel : :

Lakása: Uri-utca 11. sz. I. 5.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°/₁₀₀-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósit házakra és földbirtokokra. 161

Telefon: 629. sz.

Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz.

Telefon: 629. sz.
192

TÁTRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvámegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Rosenberg Izsó cementáru-gyáros

irodáját és főüzletét

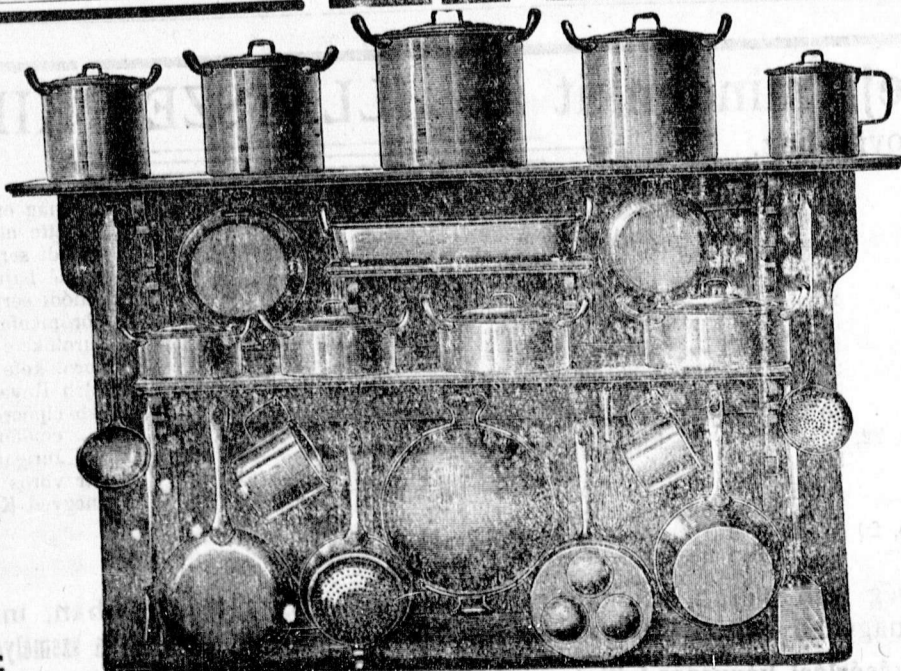
Kossuth Lajos-utca 7. sz. házba helyezte át.

Cement és építési anyagok, detail elárúsítási üzlete (Nagypiac-tér), Kereskedelmi Csarnok palotában van.

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
konyhaberendezések
zománcos és tiszta
aluminiumból.

Tavaszi ajándékok

Vasbutorok u. m.:

szekrényágy
3 matraccal

K 19-50.

Gyermekágyak

K 26-tól.